

معرفی و بررسی کتاب

قدیمی جلب می‌کند؟

بسنظر من آنچه که درباره این بررسیها قابل توجه و منحصریفرده است این است که آنها از چهار مایه اساسی سرشته شده‌اند آنها بررسیهایی حول این چهار موضوع هستند: ۱- شاید موضوع و مایه اصلی همان فروپاشی است. شالوده‌گرایی کلاسیک (Classical foundationalism)

دهه پیش بعنوان دوره توسعه‌های جدید در شاخه معرفت‌شناسی فلسفی شناخته می‌شود. در میان مهمترین این توسعه‌ها خیزش ماوراء معرفت‌شناسی است. بجای فرو رفتن در آراء معرفت‌شناسی و رشد نظریه‌های معرفت‌شناسی، فیلسوفان با بررسیهای خود و بطور جدی بر شقوق ساختاری قابل دسترس برای آنها در ساختن چنان نظریه‌هایی تأثیر گذاشته‌اند. آنها بطور طبیعی به تفحص پرداخته‌اند تا کشف کنند که کدامیک از این شقوق مختلف در غرب عملاً توسعه یافته است. آنچه توجه آنها را جلب کرده است نفوذ طولانی خارق‌العاده یک شق ساختاری است - همان شقی که بعنوان بنیان‌گرایی کلاسیک شناخته می‌شود. - این بنیان‌گرایی ممکن است بعنوان نظریه‌ای بر ساخته از سه امر مختلف دسته‌بندی شود. یعنی نظریه عقلانیت، نظریه معرفت و نظریه علم یقینی. در بنیان‌گرایی کلاسیک علوم ما به نظری و بدیهی تقسیم می‌شود که تمامی علوم نظری (یا اکسپاسی) بنحوی منطقی و براساس قوانین منطقی مبتنی بر علوم یا دانسته‌های بدیهی هستند. و دانسته‌های بدیهی نیز خود از جایی اخذ نشده‌اند بلکه فی‌نفسه معلوم انسان قرار می‌گیرند. اغلب فلاسفه بر این توافق هستند که این شق ساختاری یعنی بنیان‌گرایی کلاسیک سنت معرفت‌شناسانه غالب را در غرب تشکیل داده است. و

نام کتاب: ایمان و عقلانیت (عقل و اعتقاد به خدا)

Faith and Rationality (Reason and Belief in God)

Alvin Plantirga and Nicholas Wolterstorff

ویراستاران: آلرین پلاتینجا و نیکولاس والترستورف

ناشر: انتشارات دانشگاه نوتردام

تاریخ انتشار: ۱۹۸۳

تعداد صفحات: ۳۲۱

محل ناشر: آمریکا؛ نوتردام

توضیح سایر مجلات درباره کتاب

هرکس که در الهیات پویشی یا در علم و دین کار می‌کند به این کتاب به عنوان بدیلی تام و مبارز بجای تفاسیر دیگر تکاملی نیاز دارد. این کتاب جنگلی غنی و انبوه از مفاهیمی است که بدقت نقشه‌کشی شده است و به وضوح علامت‌گذاری گردیده است. (مجله آفاق Horizons)

خلاصه مقدمه ویراستاران

این کتاب زنجیره‌ای از تحقیقات تحت عنوان ایمان و عقل است. ولی از این نوع بررسیها و از این نوع کتاب زیاد وجود دارد. چه چیزی باعث تمایز این کتاب می‌گردد؟ تقریباً از ابتدای مسیحیت و اکنشهایی درباره این عنوان وجود داشته است. و اکنشهایی که تحت تأثیر یهودیت و فلسفه یونانی بوده است. حال پس از اینهمه سال بحث و مجادله، چه چیزی توجه انسان را به این بررسیهای افروزتر درباره این عنوان

آنچه اکنون باید افزود این است که اغلب فلاسفه‌ای که این شق خاص را بدقت بررسی کرده‌اند آن را ردّ نموده‌اند. و اکنون دیگر هیچ فرقی نمی‌کند خواه بعنوان نظریه‌پذیرش عقلانی باشد، یا نظریه معرفت یا نظریه علم یقینی.

تحقیقاتی که در این کتاب می‌آید - مخصوصاً آنها که توسط آلتون، ماوژدز، پلاتینجا، و والتر استورف نوشته شده است - در فضای این پیشرفتهای جدید در معرفت‌شناسی نوشته شده است. تا این زمان تقریباً کاوشی درباره اهمیت این پیشرفتهای جدید در ادراک و اظهارات ما از اعتقاد دینی نشده است.

چنین کاوشی قلب این تحقیقات است. عملاً، در چندین نقطه، نظر این دانشمندان به ورای کاوش در معنی این پیشرفتهای معرفت‌شناسی و در فهم ما از اعتقاد دینی می‌رود. آنها در محاوره‌ای عمومی و فرابینیان‌گرایانه در معرفت‌شناسی‌ای مشارکت دارند که اکنون جای خود را باز یافته است.

۲- موضوع دومی که تاروپود این تحقیقات را تشکیل می‌دهد مبارزه شاهدگرایانه (evidentialist) در اعتقاد دینی است، مبارزه‌ای که ابتداءً در روشنفکری اروپایی بروز یافت. روشنفکری سنت و اقتدارگرایی را نفی کرد. و بجایش عقل را که ذاتی هر انسانی است و تبعیت از ندای درون است مبنا قرار داد. عقلی که همه ما در داشتن آن مشترک هستیم. آن صورتی که در دیدگاه روشنفکری درباره مواد دین مفروض شد همان است که می‌توان مبارزه شاهدگرایانه در اعتقاد دینی نامید. این مبارزه دو ادعا را در بردارد. اول آنکه برای هر فرد پذیرش مسیحیت یا هر نوع دیگر از خداگرایی غلط است مگر آنکه برای او عقلاً به اثبات رسیده باشد. ثانیاً برای هر شخص این پذیرش عقلی نیست مگر آنکه باورهای دینی‌اش را بر

مبنای سایر اعتقاداتش مبتنی سازد که به آن باورها حمایت کاملاً مستند اعطا کند. هیچ دینی قابل پذیرش نیست مگر آنکه عقلی باشد، و هیچ دینی عقلی نیست مگر آنکه با شواهد حمایت شود. این همان مبارزه شاهدگرایانه است.

در این کتاب دو تحقیق به این مسأله اختصاص یافته است و در آن دو مبارزه شاهدگرایانه روشنفکری به مبارزه آمده است و مغلوب شده است.

۳- پس از آنکه این مبارزه به محرکه آمد و مغلوب شده موضع متوجه آن در ارتباط بین عقل و ایمان به وسیله سنت بازسازی شده (کالونی) قاره‌ای اتخاذ گردید. پس موضوع سوم که این تحقیقها را دربر دارد آن چیزی است که می‌توان «معرفت‌شناسی کالونی» یا «معرفت‌شناسی بازسازی شده» نامید. ویژگی سنت قاره‌ای کالونی تغییرناگهانی علیه براهین بنفع خداگرایی یا مسیحیت است. یقیناً در ابتدا این سنت در اعطای چنان براهینی که در گستره نهضت روشنفکری عرضه شده مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد نهضتی که تأکید بر اهمیت عقل دارد. بلکه بجای آن در گستره سنت طولانی قرون وسطایی الهیات طبیعی ارزیابی می‌شود.

۴- مارسدن ابراز می‌دارد که در قرن نوزدهم اعتقاد آکادمی‌های انجیلی آمریکایی بر این بوده است که علم اگر بدرستی ارزیابی شود با مسیحیت سازگار خواهد بود. و هر جا این سازگاری دیده نشود ناشی از قصور در بررسیهای علمی است. در بررسیهای علمی، ما تماماً توسط دیدگاههای بنیادین از حیات و واقعیت هدایت می‌شویم. چه بسا یک مسأله علمی بوسیله دو نفر مورد ارزیابی قرار گیرد ولی بعلمت شرایط فکری متفاوت دو نتیجه بدست آورند که هر دو نیز موجه

باشند. موضوع چهارم به پلورالیسم علمی می‌پردازد.

فهرست مطالب

۱	مقدمه / نیکولاس والترستورف (Walterstorff Nicholas)
۱۶	عقل و ایمان به خدا / آلوین پلانتینجا (Alvin Plantinga)
۹۴	بیگانه - جورج آی. ماورودز (Goerge I.Mavrodes)
۱۰۳	تجربه مسیحی و ایمان مسیحی / ویلیام پی. آلستون (William P.Alston)
۱۳۵	آیا ایمان بخدا می‌تواند عقلانی باشد اگر هیچ مبنایی نداشته باشد؟ / نیکولاس والترستورف
۱۸۷	دوراهی / جورج آی. ماورودز
۱۹۲	بازنگری به اورشلیم و آتن / جورج آی. ماورودز
۲۱۹	فروپاشی آکادمی انجیلی آمریکایی / جورج مارسیدن (Goerge Marsden)
۲۶۵	ایمان، عقل و قیامت / دی. هولوردا (D.Holwerda)
۳۱۷	نمایه

نظر نهایی

رویکرد جدید غرب به مسائل کلامی و کلام فلسفی دیگر رویکرد استدلال‌های عقلی قدیمی قرون وسطایی که مبتنی بر نتیجه‌گیریهای عقلی محض باشد نیست. این دیدگاه جدید غرب دیگر چنان برداشتی سخت و نفوذ ناپذیر از عقل را نمی‌پذیرد. و نگاه کردن عاقلانه به مسأله جای استدلال عقلی محض را (همچون سنت عقل ریاضی‌وار راسیونالیسم) گرفته است. در این کتاب این رویکرد جدید مورد بررسی قرار می‌گیرد و علت ناتوانی رویکرد قدیم مطرح می‌شود. کارهای فلسفی پلانتینجا، ماورودز، مارسیدن و سوئین برن در این جریان جدید عقلانیت عرضه می‌شود. با توجه به این برداشت جدید از عقلانیت مسأله قدیمی ارتباط بین ایمان و عقل دوباره مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. با این نگرش جدید از عقلانیت مسأله

ایمان مسیحی در تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. بدیهی است در بخش اعظم کتاب به بررسی و علل اتخاذ این برداشت جدید از عقلانیت پرداخته می‌شود و با نشان دادن بنیادهای جدید از عقلانیت، مسأله ایمان مسیحی مطرح می‌شود. کتاب حاضر برای تمام کسانی که می‌خواهند در زمینه کلام فلسفی در عصر حاضر کار کنند و بازبان استدلالها و روش تجزیه و تحلیل‌های معاصر از مسائل کلامی آشنایی پیدا کنند کتاب مناسبی است و شاید کتابی مبنایی در این زمینه باشد که به محققین این بخش از مسائل فلسفی توصیه می‌شود. کتاب را مجموعه‌ای از مشهورترین متکلمین فلسفی معاصر تهیه کرده‌اند.